

І.С.ТКАЧЕНКО, М.Р.ЛУЧКО, Р.В.РУСЬКА.

КРЕДИТНІ СПІЛКИ УКРАЇНИ
АСПЕКТИ
ФУНКЦІОНУВАННЯ

“ЕКОНОМІЧНА ДУМКА”
ТЕРНОПІЛЬ
2001

УКД 338.336. ТКАЧЕНКО І.С., ЛУЧКО М.
Р., РУСЬКА Р.В.

ТКАЧЕНКО І.С. Кредитні спілки України – аспекти функціонування. – ТЕРНОПІЛЬ: Економічна думка, 2001. – 75 с. – Науково практичний посібник.

ISBN –

Книга присвячена питанню кредитування населення кредитними спілками України.

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор І.Д.
Фаріон
доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки
України Є. М. Сич.

Друкується згідно з рішенням Вченої
Ради
Тернопільська академія народного господарства
Міністерство освіти і науки України.

ISBN –

ТКАЧЕНКО І.С., ЛУЧКО М. Р., РУСЬКА Р.В.

Висловлюємо щирю подяку
Голові правління КС “Калина”
Луцишину О.О. і головному
бухгалтеру Циганок С.Б. у
надані консультацій.

ВСТУП.

Формування дієздатної ринкової економіки в Україні постійно потребує певної фінансової підтримки. Комерційні банки не зацікавлені і не завжди готові працювати із дрібними позичальниками (фізичними особами) через високий ризик неповернення кредиту. З іншого боку фізичні особи не прагнуть отримувати позики в банках через високі відсотки та короткотерміновість, що ще більше погіршує їх скрутне матеріальне становище і складність оформлення кредиту, завищені є вимоги до застави.

Ці умови сприяли створенню кредитних спілок, які стають корпоративними членами кредитних організацій, таких як комерційні банки, ломбарди тощо. Кредитні спілки в основному функціонують у поселеннях з невеликою чисельністю населення, де люди переважно знають одне одного.

На превеликий жаль не всі усвідомлюють сутність основних задач кредитної спілки, що стримує людей вкладати у неї гроші, бо їм відомо результат про свої вкладення у банки, коли гроші знецінились, і повернути їх практично не можливо.

Цю науково - практичну публікацію підготовлено з метою довести до свідомості підприємницької громадськості про законодавчі можливості та сутності кредитної спілки, основні функції які вона виконує та оцінити свої можливості у запобіганні можливого прорахунку, а також може бути корисною студентам, магістрантам, аспірантам та всім, кого приваблюють проблеми фінансової підтримки розвитку малого бізнесу та підприємництва на регіональному рівні його здійснення.

1.1 З ІСТОРИЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК В УКРАЇНІ.

Кредитні спілки (далі КС) належать до некомерційних громадських організацій, і мають відповідні пільги щодо оподаткування. Тому КС забезпечують дещо вищий рівень дохідності на внески своїх членів та дешевші, ніж у комерційних банках кредити.

Основною відмінністю КС від інших кредитних установ є те, що вони здійснюють операції практично лише для своїх членів.

Щоб краще зрозуміти діяльність кредитних спілок звернемось до історії їх виникнення на Україні.

Кредитні спілки належать до кооперативних об'єднань. Кооперація на західноукраїнських землях виникла в останній третині ХІХ століття. Кредитні установи поділялись на КС для міського населення та окремо для сільського. Сільська кредитна кооперація організовувала кожний зайвий гріш у селі, запроваджувала його в обіг і, разом з тим, позичала

селянам на різні господарські потреби. Цим займалися “райфайзенки”, бо “тільки наша сільська райфайзенська кооперація може дати селянинові дешевше та вигідніше кредит”.

“Райфайзенки” – це сільські кооперативи названі в честь німецького кооператора В. Ф. Райфайзена.

“Райфайзенки” – були кооперативами I ступеня. Вони суттєво відрізнялись від міських кредитних кооперативів, які в Західній Україні спочатку називались “Повітовими кредитними касами”, а у 30-х роках ХХ ст. були відомі як Українбанки. Різниця між ними полягала у відсутності векселевих позик у сільських кредитних кооперативах. Векселі були надто дорогими та ризикованими для селян. “Райфайзенки” користувалися звичайними “скриптами” (квитанціями). У сільських кредитівках, на відміну від міських, була необмежена відповідальність, а позики надавалися на триваліший термін, як правило до нового урожаю. Членами “райфайзенків” повині були бути жителі одного села,

однак на практиці досягти цього не вдалося, кредитівки об'єднували до 10 і більше сіл.

Українбанки, міські кредитні кооперативи мали повітовий характер і базували свою діяльність на принципах Шульце – Деліча. Вони призначались для обслуговування міських жителів, але в умовах Західної України членами Українбанків були різні категорії населення: міщани-купці, міщани підприємці, а також ті міські жителі, основним заняттям яких було сільське господарство.

Для українського населення Польщі кредитні установи мали винятково важливе значення. Вони були єдиним засобом творення національного капіталу.

Десь із середини 20-х років ХХ ст західно українські спілки розвивались досить швидко і досягли значних успіхів. Та початок другої світової війни разом із приходом радянських військ, на західно українські землі прийшла нова адміністрація, новий режим. На основі спільної постанови РНК УРСР і ЦК КП(б)У від 8.12.1939 р. “Про кооперативні організації західних областей УРСР”

почалася реорганізація кооперативного життя. Уже 12 грудня було ліквідовано РСУК, припинила існування кредитна кооперація, а її майно передано Держбанку УРСР. Споживча кооперація стала поступово одержавленою. Були націоналізовані виробничі кооперативи. Корінної реорганізації зазнали сільські закупівельно – збутові кооперативи та їх союзи. Вони були перетворені в сільські споживчі товариства (ССТ) та районні споживчі товариства (РайСТ).

У дореволюційній Східній Україні, яка належала до Росії, елементами кредитної інфраструктури сільського господарства були позико-зберігаючі та кредитні товариства. Перше таке товариство було засноване в 1865 році, у Калужській губернії поміщиком В. Ф. Лузігиним. Він деякий час жив у Німеччині і був добре знайомий з системою кредитних кас німецького економіста, засновника кредитної кооперації Германа Шульце-Далича, і рахував можливим застосувати це в Росії.

Ця ідея спочатку не отримала поширення, та в 60-х роках XIX століття у Росії активно починається

обговорюватися питання про дрібний кооперативний кредит.

1.06.1895 року був прийнятий закон про організацію дрібного кредиту, який розширив круг діяльності кооперативних кредитних закладів. Зокрема вони отримали право видавати довгострокові позики і позики під заставу із заміщенням майна на зберігання і користування у позичальника, а також вести посередницькі операції. Кредитні кооперативні організації стали мати можливість отримувати пільговий кредит в Державному банку, а також довгострокові позики.

Останій із числа законодавчих актів про організації дрібного типу був прийнятий 1.06.1904 року. У відповідності з новим Законом було введено спеціальне Управління дрібного кредиту та мережа інспекторів дрібного кредиту, що слідкувала за діяльністю позикозберігаючих товариств на місцях. У країні утворився новий тип кредитних кооперативних організацій; у подальшому вони стали переважаючим типом сільськогосподарських кредитних кооперативів у Росії. З прийняттям Закону в країні

починається швидкий розвиток сільськогосподарських кооперативів. За темпами зростання і чисельності кредитних кооперативів Росія вийшла на перше місце у світі. Найбільший розвиток вони мали в дореволюційний час (вони охоплювали практично всі населені пункти), та з приходом нової влади було спочатку реорганізовано а згодом і забуто.

На прикінці 90-х років ХХ ст. в Україні починають відновлювати свою діяльність кредитні спілки в оновленому для сучасних умов представленні.

2. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК.

2.1 Поняття та сутність кредитної спілки.

Саме слово “кредит” походить від латинського “creditum”, що означає “позика”, “борг”. А також цей термін можна перекласти як “вірю”, ”довіряю”. Звідси ми можемо дати визначення КС.

Кредитна спілка – це громадська організація, головною метою якої є фінансовий та соціальний захист її членів шляхом залучення їх особистих заощаджень для взаємного кредитування.

В основному КС об’єднують осіб зо місцем роботи, або за місцем проживання. Для відкриття кредитної спілки основні матеріали можна отримати у НАКСі (Національна Асоціація Кредитних спілок України) та у Представництві Канадської Кооперативної Асоціації в Україні. Ми дамо лише загальні відомості щодо заснування КС і більш детальні відомості та рекомендації щодо нарахування

відсотків по внесках, позиках, визначеню коефіцієнта ризику.

Для заснування КС засновники укладають угоду, яка визначає порядок та принципи створення спілки, склад засновників, порядок підготовки проекту Статуту спілки та його затвердження. Для створення КС потрібно не менше 50 осіб-засновників. Особи – засновники (організаційний комітет) проводять збори, на яких власне й засновують кредитну спілку.

Кредитна спілка як і будь-яка громадська організація в Україні діє на основі статуту. Статут містить:

- назву КС, її зміст, юридичну адресу і банківські реквізити;
- права та обов'язки членів спілки;
- умови прийняття та вибуття з неї;
- розмір сплати вступних та членських внесків;
- порядок використання коштів спілки, в тому числі порядок та умови надання кредитів членам спілки, розмір відрахувань та порядок

формування фондів, утворюваних спілкою, порядок звітності та контролю;

- порядок припинення діяльності спілки і вирішення майнових питань, пов'язаних з її ліквідацією.

У статуті КС можуть бути передбачені інші положення, які стосуються окремих видів її діяльності. Статут КС не повинен суперечити чинному законодавству України.

Для дежавної реєстрації КС її засновники подають заяву до Державної податкової інспекції. До заяви додається угода про заснування КС, статут, відомості про склад статутних органів, загальну чисельність членів кредитної спілки, документи про сплату реєстраційного збору. КС свою діяльність з питань кредитування та розрахунків погоджує з Національним банком України. КС охоплюють ті верстви населення, які в силу економічних причин не можуть отримати позику в банку.

Головною метою КС є забезпечення регулярних заощаджень та надання позичок своїм членам. Кредитна спілка також є джерелом кредиту, що

надається її членам для будь-якої мети, яка заслуговує на увагу. За позичку сплачується помірно низька процентна ставка. Кінцевою метою кредитної спілки є підвищення соціально-економічного стану її членів. Покращення економічного становища громадян забезпечується їх спроможністю заробляти гроші, розумно їх витратити, частину доходу заощаджувати для отримання майбутніх благ і мати доступ до джерел кредиту, що забезпечує умови для продуктивної прибуткової діяльності.

Членами кредитної спілки, в тому числі її засновниками можуть бути громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, не обмежені судом у дієздатності та не перебувають у місцях позбавлення волі.

Заява кандидата про вступ до Спілки складається письмово за формулою, встановленою Правлінням та розглянута на його засіданні.

Ми пропонуємо такий зразок (див., додаток А).

2.2 Внески та рахунки.

В основному ресурси КС формуються за рахунок вступних пайових внесків членів, а також їхніх наступних періодичних внесків. КС може приймати внески, які наведено в таблиці 2.2.1.

Таблиця 2.2.1

Види внесків у КС.

внески	характеристика
періодичні	Вносяться через рівні проміжки часу
разові	Вносяться один раз за певних умов
довільні	Вносяться в будь-який час протягом певного терміну за будь-яких умов до досягнення певної величини
Що повертаються з першої вимоги	Повині бути повернуті спілкою члену на його вимогу негайно
Що повертаються через певний час	Повертаються спілкою через певний проміжок часу з моменту вимоги члена
Які не повертаються	Не повертаються члену ні за яких умов
Фіксованої величини	Мають фіксований розмір
Довільної величини	Вносяться у будь-якій сумі
Термінові внески	Вносяться на фіксований період
Безтермінові внески	Вносяться на невизначений період
цільові	Вносяться з певною метою на певну особисту або колективну ціль
З гарантованим доходом	Спілка бере на себе зобов'язання виплатити певний дохід
Без гарантованого доходу	Спілка не бере на себе зобов'язання виплатити суму доходу по внесках
З твердими умовами	Не допускають зміни умов протягом певного періоду часу або до настання певних обставин
Із змінними умовами	Умови за якими можуть бути здійснено зміни

	членом або спілкою
ощадні	Внески з метою накопичення заощаджень
Розрахункові	Внески для здійснення розрахунків
Обов'язкові	Зобов'язані вносити всі члени

В залежності від видів внесків кредитні спілки

України відкривають своїм членам особові рахунки.

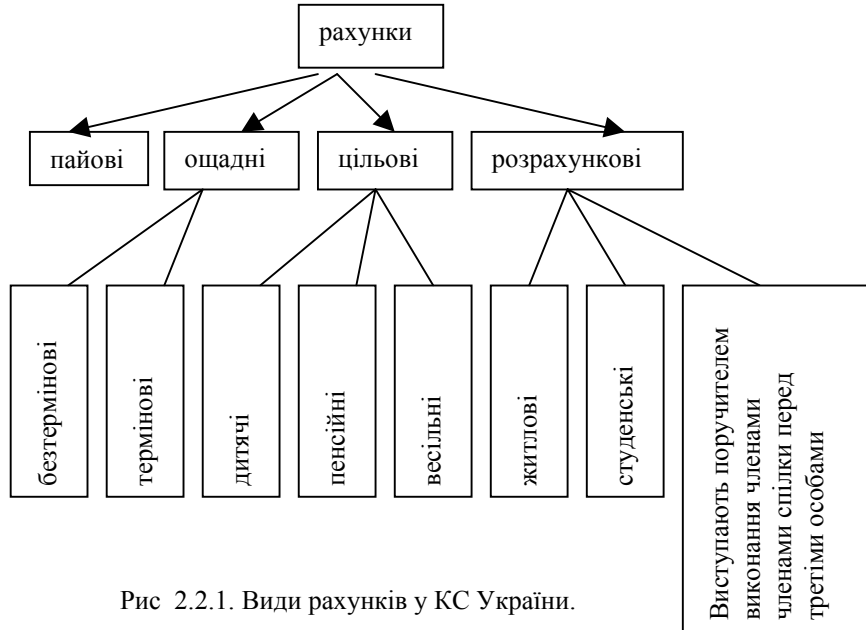

Рис 2.2.1. Види рахунків у КС України.

Відкриття рахунків членам кредитної спілки, як правило здійснюється на підставі заповненої заяви, крім пайового рахунку, який відкривається на основі рішення про прийом у члени. для відкриття

рахунку потрібно такі документи:

- Заява на відкриття рахунку;
- Касовий документ;
- Ощадна книжка;
- всі інші операції проводять за допомогою персонального комп'ютера (ПК).

При прийнятті коштів на рахунок обумовлюється відсоток під який його приймають. Наприклад, КС прийняла на рахунок кошти під 17% річних, а видала позику під 25% річних. З різниці $25\% - 17\% = 8\%$ є прибуток для КС. Який іде на споживчі цілі Спілки, формується резервний фонд і залишок розподіляється між членами спілки.

Для нарахування відсотків за 1 повний місяць здійснюється за формулою:

$$S\% = S \frac{p\%}{12 \times 100} \quad (2.2.1)$$

де

S%-відсоток за повний місяць;

S-сума вкладу;

p%-річна відсоткова ставка.

Розрахунок відсотків за кілька повних місяців

здійснюється за формулою:

$$S\% = S \frac{p\%}{12 \times 100} n \quad (2.2.2)$$

де:

S%-відсоток за повний місяць;

S-сума вкладу;

n-к-ть місяців.

Для розрахунку та дорахування відсотків за неповний місяць. скористаємося формулою:

$$S\% = S \frac{p\%}{365 \times 100} k \quad (2.2.3)$$

S%-відсоток за повний місяць;

S-сума вкладу;

k-кількість днів.

Таке донарахування здійснюється перед проведенням будь-якої операції з рахунком: приймання коштів на рахунок, отримання коштів з рахунку та ін.

Особовий рахунок члена закривається у випадках виходу або виключення його із кредитної спілки. При

закритті рахунку члену повертаються його ощадні внески.

Наприклад : Варіант 1

Нехай член кредитної спілки вніс на ощадний безтерміновий рахунок 8000 грн., під 18% річних, з умовою отримувати відсотки кожного місяця.

За перший місяць відсотки становитимуть (2.2.1).

$$S=8000 \times 18/100 \times 12 =120 \text{ грн.}$$

Так як відсотки нараховуються кожного місяця, і член спілки їх отримує, то при закритті рахунку йому повертають відсотки за останій місяць і суму вкладу.

Варіант 2

Коли член спілки не отримував відсотків кожного місяця, і закриває рахунок через шість місяців, то відсотки становитимуть (2.2.2).

$$S=8000 \times (18/100 \times 12) \times 5 =600 \text{ грн.}$$

Виплачується сума вкладу і відсотки за всі місяці.

2.3.Позички.

Активні операції КС полягають у видаванні позик своїм членам на різноманітні споживчі потреби. Види позик наведено у таблиці 2.3.1

Таблиця 2.3.1

Види позичок та їх сутність

Види позичок	характеристика	Термін позички
споживчі	Надаються на певні споживчі потреби	Надаються на короткий термін
Житлові позички	Надаються членам на забезпечення себе та своєї сім'ї житлом	Видаються на досить тривалий термін, при заставі придбаного майна.
Студентські позички	Надаються членам на здобуття освіти ними або їхніми дітьми	Є застава майна або поручительство. Перерахування в безготівковій формі.
Благодійні позички	Видаються своїм членам у випадку важкої хвороби, втратою близьких родичів, різні види надзвичайних ситуацій	Із членом обговорюються інші умови, крім можливості та орієнтованого графіка повернення
Інші види позичок	Які залежать від індивідуальних потреб членів та певних можливостей КС	

Позички – це основне джерело доходів кредитної спілки. хоч ці активи не є високоліквідними.

Ліквідність – властивість позичальника забезпечити своєчасне виконання боргових зобов'язань і платоспроможності.

Позичка надається члену КС на основі підстави письмової заяви Члена Спілки (Додаток В). При прийнятті кредитним комітетом або уповноваженими особами рішення про надання позики між КС та позичальником укладається кредитний договір. У якій визначається термін та умови повернення позички. Позичка у частині, яка перевищує грошовий внесок члена спілки, надається під заставу заробітної плати, майна, або майнових прав, гарантії або поручительства в установленому порядку (Додатки Г, Д, Е, Є).

Юридична особа має право виступити гарантом по позиках (для своїх працівників) фізичних осіб – членів Спілки.

На період кредиту, внески гаранта та нараховані відсотки блокуються. Придбане під

заставу майно Кредитна спілка повинна в 3-х місячний термін після закінчення дії кредитного договору (в разі невиконання по ньому зобов'язань) продати на аукціоні, а виручені кошти додати до Позичкового фонду, або ж взяти майно на баланс Спілки.

Сума кредиту не повинна перевищувати 70% вартості заставленого майна або майнових прав.

Чим більший термін позички, тим вона є менш ліквідною. Розрізняють поточну, короткотермінову і загальну ліквідність. Для визачення показників ліквідності в основу покладено принцип співвідношення зобов'язань кредитної спілки до її активів в залежності від терміну їхньої поточної ліквідності.

Поточна ліквідність- це співвідношення поточних зобов'язань КС до її поточних активів. Цей показник визначається формулою:

$$L_p = \frac{Z_p}{A_p} \quad (2.3.1)$$

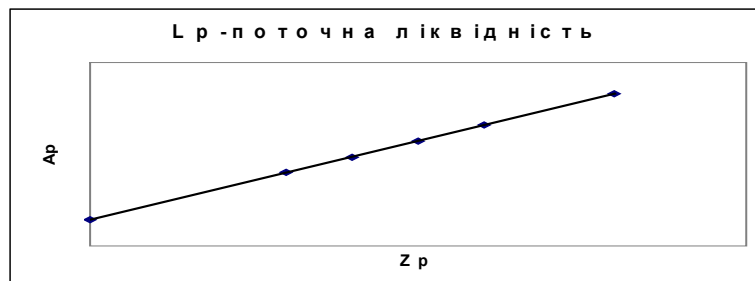
де:

p – поточна;

L_p -поточна ліквідність КС;

Z_p -поточні зобов'язання КС по ощадних безтермінових рахунках, інших рахунках, по яких члени можуть у будь-який час зажадати свої кошти та відсотки, по термінових ощадних внесках до одного місяця, кредиторській заборгованості перед членами, а також гарантії та поручительства, видані кредитною спілкою третім особам за своїх членів;

A_p - поточні ліквідні активи кредитної спілки (готівка в касі; кошти на розрахунковому чи поточному рахунках у комерційному банку; кошти вкладені у вигляді легколіквідних резервів; високоліквідні цінні папери; позички із строком погашення до одного місяця; дебіторська заборгованість КС; інші ліквідні активи). Ідеальним варіантом є коли L_p не перевищує 1,0. Хоча на

практиці цього досить важко досягти.

Короткострокова ліквідність – це співвідношення; короткострокових зобов'язань КС до її короткострокових активів. Визначаємо його за формулою:

$$L_k = \frac{Z_k}{A_k} \quad (2.3.2)$$

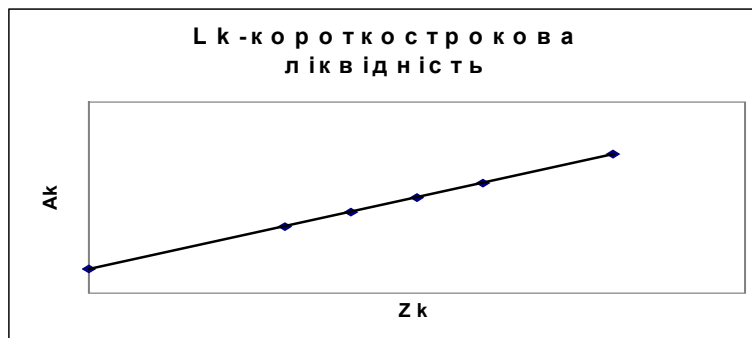
де:

k – короткострокова;

L_k – коефіцієнт короткострокової ліквідності;

Z_k – короткострокові зобов'язання КС по ощадних безтермінових рахунках, інших рахунках, по яких члени можуть у будь-який час зажадати свої кошти та відсотки, по термінових ощадних внесках до трьох місяців, кредиторської заборгованості перед членами, а також гарантії та поручительства, видані КС третім особам за своїх членів;

A_k -короткострокові ліквідні активи (готівка в касі; кошти на розрахунковому чи поточному рахунках у комерційному банку; кошти вкладені у вигляді легколіквідних резервів) високоліквідні цінні папери; позички із строком погашення до трьох місяців; депозити строком до трьох місяців, вкладені у комерційні банки; дебіторська заборгованість КС; інші ліквідні активи з терміном до трьох місяців.хорошим варіантом для L_k коли він менший

від 1,0.

Загальна ліквідність КС – це співвідношення загальних зобов'язань КС до загальної суми її активів. визначаємо його за формулою:

$$L_z = \frac{Z_z}{A_z} \quad (2.3.3)$$

де:

z – загальна;

L_z -коефіцієнт загальної ліквідності КС;

Z_z -сукупність усіх зобов'язань КС;

A_z -загальний розмір всіх активів КС.

L_z – не повинен перевищувати 0,95 звідси випливає ,що активи КС повинні бути більшими за її зобов'язання з певним запасом.

Слід зауважити, що збільшення цього показника впливає на дохідність КС. Ми бачимо, що між ліквідністю та дохідністю існує обернено пропорційний зв'язок: чим вища ліквідність – тим нижча дохідність.

Нарахування відсотків за кредитом може

здійснюватись у такий спосіб. Припустимо, що КС надає у позику певну суму S . Виникає питання, якою буде сума грошей S_1 через n днів (тобто позика з відсотками при поверненні КС) за умови, що річна процентна ставка $p\%$. Розглянемо нарахування простого відсотка.

$$S \frac{p}{100 \times 365} \text{ процентна ставка на 1 день; (2.3.4)}$$

$$S_n = S + S \frac{p}{100 \times 365} n = S \left(1 + \frac{p}{100 \times 365} n \right) \text{ через } n \text{ днів. (2.3.5)}$$

Розглянемо, як можна нараховувати відсотки за допомогою складного відсотка (відсоток від відсотка). Після першого дня майбутня вартість позики від відсотків, що має бути повернена становитиме.

$$S_1 = S \left(1 + \frac{p}{100 \times 365} \right) \text{ за один день; (2.3.6)}$$

$$S_2 = S \left(1 + \frac{p}{100 \times 365} \right) \left(1 + \frac{p}{100 \times 365} \right) = S \left(1 + \frac{p}{100 \times 365} \right)^2$$

через два дні; (2.3.7)

$$S_n = S \left(1 + \frac{p}{100 \times 365} \right)^n \text{ через } n \text{ днів. (2.3.8)}$$

Наприклад: КС надала позику 1000 гривень, річна відсоткова ставка 72% .

1) $1000 + 720 = 1720$ (грн) – кредит + проценти

2) $1720 / 12 = 143,33$ (грн) – погашення кредиту разом з відсотками

3) $720 / 12 = 60$ (грн) – чистий % за 1 місяць річної ставки

4) $143,33 - 60 = 83,33$ – погашення боргу

Аналогічно використовуються формули коли видають довгострокову позику (на кілька років). Припустимо, що Кс надає позику певну суму грошей **S**. Подивимось якою буде сума грошей **S1** через **n** років (тобто позика з відсотками при поверненні КС) за умови, що річна процентна ставка **p%**. Для нарахування простого відсотку використовується формули (2.3.9) і (2.3.10)

$$S \frac{p}{100} \text{ відсоткова ставка на 1 рік; (2.3.9)}$$

$$S_n = S + S \frac{p}{100} n = S \left(1 + \frac{p}{100} n \right) \text{ через } n \text{ років. (2.3.10)}$$

Розглянемо, як можна нараховувати відсотки за допомогою складного відсотка (відсоток від відсотка).

$$S_1 = S \left(1 + \frac{p}{100} \right) \text{ за один рік; (2.3.11)}$$

$$S_2 = S \left(1 + \frac{p}{100} \right) \left(1 + \frac{p}{100} \right) = S \left(1 + \frac{p}{100} \right)^2$$

через два роки; (2.3.12)

$$S_n = S \left(1 + \frac{p}{100} \right)^n \text{ через } n \text{ років. (2.3.13)}$$

Відсотки мають сплачуватися за фактичну кількість днів користування позичкою і нараховуватися на суму залишку заборгованості за позичкою. Якщо сума що вноситься позичальником, недостатня для погашення строкового платежу, простроченої заборгованості, сплати нарахованих відсотків, то в першу чергу погашаються відсотки,

потім просрочена заборгованість, а на суму, що залишається після цього, погашається строковий платіж. Тому сума сплачених відсотків частками через певні проміжки часу нараховується так:

$$S_{it}\% = S \frac{p}{100} n \quad (2.3.14)$$

КС самостійно встановлює відсоткову ставку за користування позичками будь-якого виду і врахує найрізноманітніші фактори: попит на позички, облікова ставка НБУ, процентні ставки інших фінансових установ, напрям використання кредиту, рівень і темпи інфляції, термін позички, розмір і т. д..

Наприклад: Нехай член Спілки отримав довгостроковий кредит для споживчих цілей на суму 10000 грн. строком на три роки під 30% річних.

Розглянемо різноманітні варіанти погашення кредиту.

Варіант 1

Відсотки виплачуються щорічно. Сума кредиту повертається в кінці року.

Сума відсотків, яка полягає у сплаті щороку
(2.3.9): $(10000 \times 30) / 100 = 3000$ грн.

Варіант 2

Сума кредиту повертається єдиним платежем в кінці строку договору, який включає суму позики і суму відсотків. Оскільки відсотки додаються до суми позики, то в цьому випадку застосовується принцип складних відсотків.

Сума, яка підлягає виплаті в кінці строку договору(2.3.13):

$$10000 \times (1 + 30/100)^3 = 21970 \text{ грн.}$$

В кінці першого року(2.3.11):

$$10000 \times (1 + 30/100) = 13000 \text{ грн.}$$

В кінці другого року(2.3.12):

$$10000 \times (1 + 30/100)^2 = 16900 \text{ грн.}$$

В кінці третього року(2.3.13):

$$10000 \times (1 + 30/100)^3 = 21970 \text{ грн.}$$

КС може видавати позику S яка не перевищує 80% позичкового фонду.

2.4 Бухгалтерський облік у кредитних спілках.

Бухгалтерський облік у кредитних спілках ведеться відповідно до Плану рахунків, Інструкції №291 та Національних стандартів бухгалтерського обліку. Інструкція №291 передбачає, що рахунок 41 “Пайовий капітал” призначено для обліку й узагальнення інформації про суми пайових внесків кредитної спілки. У цьому випадку під пайовим капіталом мається на увазі сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві для здійснення його господарсько-фінансової діяльності. На рахунку 37 “Розрахунки з різними дебіторами” ведеться облік розрахунків за позиками членів кредитних спілок. Зокрема, субрахунок 376 рахунка 37 має відповідну назву “Розрахунки за позиками членам кредитних спілок”.

Наведемо приклади відображення господарських операцій у кредитних спілках.

Приклад 1. Члени кредитної спілки сплатили щорічний членський внесок у розмірі 1000 грн. відобразимо господарські операції кредитної спілки на рахунках бухгалтерського обліку (таблиця 2.4.1)

Таблиця 2.4.1

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Податковий облік		Сума, грн
		Д-т	К-т	ВД	ВВ	
1	Відображено внесення членських внесків до каси КС	301	41			1000

Приклад 2. член кредитної спілки під заставу одержує позику в розмірі 5000 грн. експертна комісія оцінила заставу в 7000 грн. після закінчення строку користування позикою член кредитної спілки повертає її, сплативши при цьому 10%. Бухгалтерський облік господарських операцій прикладу 2 буде відображений на рахунках бухгалтерського обліку таким чином (таблиця 2.4.2)

Таблиця 2.4.2

№з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Податковий облік		Сума, грн
		Д-т	К-т	ВД	ВВ	
1	Одержана застава під майбутню позику	06	-			7000
2	Видана позика члену КС	376	301			5000
3	Відображення повернення позики після закінчення терміну користування нею	301	376			5000
4	Повернення застави члену КС	-	06			7000
5	Відображення одержання доходу за користування позикою	301	703			500

Приклад 3. Член кредитної спілки вніс гроші в сумі 10000 грн, розраховуючи в майбутньому одержати проценти за вкладом. Ці проценти було виплачено в сумі 1000 грн. господарські операції

прикладу 3 на рахунках бухгалтерського обліку будуть відображені таким чином (таблиця 2.4.3).

Таблиця 2.4.3

№з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Податковий облік		Сума, грн
		Д-т	К-т	ВД	ВВ	
1	Внесення вкладу членів КС під майбутні проценти	301	41			10000
2	Відображення суми процентів за вкладами	952	301			1000

2.5 Звітність кредитної спілки.

Порядок подання звітності кредитною спілкою врегульований Звітом №233. відповідно до нього, кредитні спілки здають Звіт про використання коштів неприбуткових організацій і установ. Звіт заповнюють і подають до державної податкової адміністрації за місцезнаходженням кредитної спілки у терміни, передбачені для подання податкової декларації. При складанні Звіту особливу увагу необхідно звернути на рядок 24, де зазначається загальна сума одержаних неприбутковою організацією (установою) пасивних доходів, що звільняють від оподаткування. Крім цього, при заповненні рядка 27 Звіту потрібно зазначити суму внесків, які надійшли до кредитних спілок. Якщо кредитна спілка одержує доходи не за основною діяльністю, визначеною Положенням №377, їй потрібно вказати про це в рядку 32. При цьому кредитна спілка повинна провадити окремий облік фінансових результатів неосновної діяльності у порядку, встановленому для платників податку, і сплачувати податок від неосновної діяльності у

загальному порядку. Основна діяльність кредитної спілки в цьому випадку – це діяльність, що записана в її статуті.

2.6 Оподаткування кредитних спілок.

2.6.1 Податок на прибуток.

Відповідно до Закону №334, від оподаткування звільняються доходи кредитних спілок, отримані у вигляді коштів, які надходять у вигляді внесків та пасивних доходів, отриманих з джерел, визначених законодавством про кредитні спілки. У свою чергу, пасивними доходами вважаються доходи, отримані у вигляді процентів, дивідентів, страхових виплат і відшкодувань, а також роялті (Наказ №355). Державна податкова адміністрація листом №847 підтвердила пп.7.11.4 Закону №334, відповідно до якого внески та пасивні доходи кредитних спілок не обкладаються податком на прибуток. Цим же листом ДПАУ попередила, що у разі коли пасивні доходи таких організацій, отримані протягом звітного (податкового) року, на кінець першого кварталу року, наступного за звітним,

перевищують 25 відсотків від загальних валових доходів, отриманих протягом цього періоду, така організація зобов'язана сплатити податок з нерозподіленої суми прибутку за ставкою 30 відсотків до суми такого перевищення. Крім того, якщо КС отримує дохід з інших джерел, ніж визначені підпунктом 7.11.2 Закону №334, така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок на прибуток, який визначається як сума доходів, отриманих з інших таких джерел, зменшена на суму витрат, пов'язаних із отриманням таких доходів, але не вище суми цих доходів.

2.6.2 Податок на додану вартість.

Статтею 3 Закону №168 визначено, що не є об'єктом оподаткування операції з:

передачі майна в заставу позикодавцю (кредитору) згідно з договором позики та його повернення заставнику після закінчення дії такого договору;

надання послуг з залучення, розміщення та повернення коштів за договорами позики, депозиту, вкладу, страхування або доручення.

Отже, такі операції кредитного союзу не обкладаються податком на додану вартість.

2.6.3 Прибутковий податок з громадян.

Так як кредитна спілка, відповідно до свого статуту, надає позички членам спілки (під заставу і без застави) та розподіляє доходи на вклади членів спілки.

Відповідно до статті 374 ЦК, за договором позики одна сторона (позикодавець) передає другій стороні (позичальникові) у власність (в оперативне управління) гроші або речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошей або рівну кількість речей того ж роду і якості.

Отже громадянин одержує гроші на визначений угодою термін, а після закінчення цього терміну повертає КС одержані гроші. Тобто в цьому випадку немає об'єкта оподаткування прибутковим податком.

Що стосується доходів, одержаних членами спілки на власні вклади, то, відповідно до Листа №123, до сукупного оподаткованого доходу, одержаного громадянами в період, за який здійснюється оподаткування, не включається, зокрема, відсотки за грошовими вкладками.

Згідно з висновками Національного банку України (лист від 12.06.2000 р. №18-110/1806-3858), Міністерства фінансів України (лист від 06.09 2000 р. №052-104/141) та висновками, одержаними на запит Національної асоціації кредитних спілок України від Комітету з питань фінансів і банківської діяльності Верховної Ради України (лист від 07.07.2000 р. №06-10/450) та Юридичного управління Секретаріату Верховної Ради України (лист від 29.07.99 р. №07-6/337), доходи, що виплачуються кредитними спілками на вклади її членів, слід віднести до відсотків на грошові вклади, сума яких не повина включатися до сукупного оподаткованого доходу члена кредитної спілки згідно з підпунктом “з” пункту 1 статті 5 Декрету.

Відповідно до Листа №123, такий висновок обґрунтовується ось чим:

- практика розподілу прибутку кредитними спілками йде шляхом нарахування відсотків на грошові вклади її членів. Про це свідчить Типовий статут КС, згідно з яким Правління кредитної спілки в межах наданих їй повноважень може вирішувати, зокрема питання зміни відсотків за членськими внесками та встановлює порядок її сплати;
- КС не є емітентом корпоративних прав і не має статутного фонду, тому розподіл доходів на вклади членів кредитних спілок слід розглядати не як виплату дивідентів, а як нарахування та виплату відсотків;
- В нормі Декрету (підпункт “3” пункту 1 статті 5 не встановлено винятків щодо переліку організацій, чиї відсотки за грошовими вкладками не включаються до

сукупного оподаткованого доходу
громадян.

2.7 Ризики.

При розробці фінансової політики КС повина врахувати, що їхня діяльність підвладна різним видам ризиків, які можуть вплинути не лише на подальше функціонування, але і на саме існування КС. Введемо поняття “ризик”. Ризик для КС – це міра (ступінь) можливості того, що настануть обставини, за яких кредитна спілка може понести збитки, спричинені кредитами, а також операціями, пов’язаними із залученням коштів КС. Усі види ризиків взаємопов’язані і здійснюють певний вплив на діяльність кредитних спілок. Важливим завданням діяльності кожної КС є досягнення оптимального співвідношення між прибутковістю та ризикованістю операцій. В зв’язку з тим що основну частину прибутку КС отримує від своїх позичкових операцій, то стає очевидним, що важливість мінімізації і запобіганню кредитного ризику. З однієї сторони КС

може втратити частину доходу через неповернення позики і відсотків, в другому – через недодання.

Характеризуючи кредитні ризики перш за все вказуємо на особливості їх виникнення, які пов'язані з процесом кредитування. Відправною точкою даного процесу як економічної так і юридичної точки зору, є укладання кредитної угоди. В якій передбачено всі моменти процесу кредитування. Під кредитним ризиком розуміється ймовірність понесених збитків внаслідок невиконання позичальником кредитної угоди, що привело до неповернення основного боргу та процентів по ньому.

Факторами які здійснюють значний вплив на ступінь неповернення позик, а рівнозначно, приводить до появи кредитних ризиків є:

- кризовий стан економіки;
- законодавче забезпечення кредитної діяльності;
- кредитування клієнтів, які зазнають певних труднощів економічного характеру;
- проблеми, які пов'язані із забезпеченням кредиту;
- форс – мажорні обставини;

Враховуючи вище сказане, кредитні ризики можна класифікувати наступним чином :

Основні види ризиків наведено у таблиці 3

Таблиця 3

Вид ризику	Характеристика ризику	зменшення ризику
кредитний ризик	Це втрати які може понести КС в разі неповернення або неповного повернення членами взятих позичок, а також у вигляді неотриманих доходів у разі несплати, або неповної сплати процентів	КС повинна максимально застосовувати використання різних форм забезпечення позички. Повинно бути обмеження загальної суми позичок, які видаються під підпис.
процентний ризик	Це втрати КС в результаті зміни рівня ринкової процентної ставки як на кредити так і на вклади	Можливо на основі якісно проведеного прогнозування розвитку подій на фінансовому ринку і максимального наближення структури строкових пасивів до структури строкових активів КС.
інфляційний ризик	Це втрати КС через високі темпи інфляції, які надійдуть від процентної ставки, може здійснюватися у реальних цінах, в результаті якої обезцінюються власні кошти спілки та членів	Шляхом підняття процентної ставки за користування кредитом на основі індексу інфляції, введення еквівалентного рахунку коштів та вкладання коштів у високоприбуткові активи
ризик	Це втрати КС від	Доцільно заделегідь

незбалансованої ліквідності	незбалансованої структури її активів і пасивів.	формувати в КС відповідні фонди
ризик збільшення видатків	По кошторису видатки перевищують доходи.	Дотримання видаткової частини кошторису.
ризик недостатньої платоспроможності.	Відсутність вільних обігових коштів та високо – ліквідних активів.	Зменшення видаткової частини кошторису.

Якщо кредитна спілка зазнала фінансових втрат вкладів членів в результаті неповернення позичок, а резервного фонду недостатньо, щоб їх відновити, окремі кредитні спілки приймали рішення про списання пайових внесків. Списання паїв - це, фактично, розподіл понесених збитків між усіма членами спілки пропорційно до їх пайових внесків. Списання паїв - процедура, яка за своїм економічним змістом прямо протилежна нарахуванню дивідендів. Списання паїв, як правило, здійснювалось в наступному порядку:

-визначався розмір заборгованості, яка виникла у спілки перед членами по їхніх вкладах (сума втрачених позичок, виданих за рахунок вкладів членів);

- частина заборгованості погашалась за рахунок наявних коштів резервного фонду спілки;

- визначався розмір залишку заборгованості;

- обраховувалась частка залишку заборгованості по відношенню до пайового фонду спілки. На цей процент зменшувалась величина одного паю (кількість паїв залишалась незмінною, а зменшувалась сума одного паю);

- із врахуванням зменшення величини одного паю проводився перерахунок пайових внесків кожного члена (сума зменшувалась на обрахований процент).

В окремих випадках списання паїв застосовувалось і в тому разі коли кредитна спілка не могла виконати взяті на себе зобов'язання по залучених коштах.

ДОДАТКИ

Додаток А

ЗАЯВА

Прошу _____ прийняти
мене _____

в члені Кредитної спілки «Калина». Із Статутом
ознайомлений(на), повністю погоджуюсь з його
положеннями і зобов'язуюсь їх виконувати.

Зобов'язуюсь сплатити вступний внесок в
розмірі _____

Домашня
адреса _____

Паспорт серія _____ № _____
виданий _____

Місце
роботи _____

Посада _____

Телефон: робочий _____
домашній _____

Дата народження _____

—
Стать (чол, жін) _____
Сімейний стан _____

Утриманці (ФП, рік народження) _____

Додаткова інформація _____

Дата прийняття заяви _____
Підпис _____

Підпис приймаючого _____

Додаток В

Рішення кредитного комітету

Надати кредит в розмірі:

Відмовити по причині

Протокол

№.....

Від

“.....”.....р.

В Кредитний

комітет КС

“.....”

.....

Члена спілки

.....

.....

Ощадна книжка №

.....

.....Сума вкладу:

Заява

Прошу надати мені

.....

.....

(прізвище, ім'я та по батькові)

Кредит в

розмірі.....

(сума прописом)

Для.....

(вказати для чого)

Кредит одержую

..... раз.

Прошу надати кредит на

термін..... (днів, місяців, років).

Мої доходи за останній місяцьр. Становлять

.....

Доходи сім'ї становлять

.....

Повернення кредиту

гарантую:.....

.....
.....
Наявність нерухомого майна: Наявність рухомого майна:

Житло

Транспортні засоби

Земельні ділянки

Оргтехніка

Дачна ділянка

Аудіо- та відеотехніка

Гараж

Будматеріали

Інше.....

Інше

.....
.....
.....
Місце роботи та адреса

.....
.....
Посада

.....
Адреса проживання

.....
.....
Паспорт №

.....Виданий

.....
Телефон службовий

.....
Телефон домашній
.....

При прийнятті позитивного рішення готовий укласти
кредитну угоду на існуючих в КС умовах, при
необхідності, договір – застави.

« » 200...р.

Підпис

.....

КРЕДИТНИЙ ДОГОВІР №

м. Тернопіль

«_____»

_____ 200_р.

Кредитна спілка «_____», надалі Спілка, в особі
Голови правління _____, що діє на
підставі Статуту та Положень з однієї сторони, та
громадянина.....
.....який
проживає:.....вул.....
.....
буд.....кв.....Паспорт.....№.....
.....виданий.....
.....над
алі Позичальник, з другої сторони, уклали цей
Договір про наступне.

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ.

1.1. Спілка надає Позичальнику кредит на споживчі
цілі _____ у _____ сумі
.....(.....

.....) гривень. На термін з «.....»
..... 200...року до
«.....».....р із сплатою.....%
річних (відповідно за шкалою нарахування
відсотків).

2. СПІЛКА ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ

2.1. Видати на протязі трьох банківських днів Позичальнику позику у сумі, передбаченій цим Договором.

2.2. Аналізувати кредитоспроможність Позичальника, перевіряти забезпеченість і вносити пропозиції про подальші відносини з Позичальником.

3. СПІЛКА МАЄ ПРАВО

3.1. Дозволяти за клопотанням Позичальника в окремих випадках перенесення строків повернення кредиту.

3.2. Проводити перевірку на місці забезпечення позичок Спілки, а в разі потреби - і попередню перевірку заставних можливостей Позичальника.

3.3. У разі недотримання Позичальником умов цього Договору розірвати договір і достроково стягнути

кредит із сплатою штрафу у розмірі 2 відсотки від суми кредиту.

3.4. Нарахування та стягнення процентів за позичками, які видані індивідуальним позичальникам, здійснюється з урахуванням таких умов:

а) проценти за кредит нараховуються щомісячно з 01 числа по останнє число поточного місяця на суму основного боргу за кожен день користування позикою;

б) в разі ненадходження платежів від індивідуального позичальника у встановлені даною угодою строки, суми непогашених у строк платежів перераховуються на рахунки прострочених позичок;

в) при внесенні платежу індивідуальним позичальником, проценти нараховуються на залишки заборгованості за рахунком строкової позички відповідного індивідуального позичальника;

г) з дня перерахування простроченого платежу на рахунок прострочених позичок сплачується процент в розмірі подвійної відсоткової ставки Спілки.

3.5. У випадку порушення строків повернення кредиту чи сплати відсотків за кредит Спілка достроково розриває даний договір та пред'являє суму заборгованості до сплати шляхом стягнення заборгованості через заставлене майно. Кошти, отримані від реалізації заставленого майна Спілка направляє на погашення прострочених сум: нарахованих відсотків та заборгованості по кредиту (після покриття всіх заборгованостей надлишок повертається боржнику).

4. ПОЗИЧАЛЬНИК ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ

4.1. Забезпечити повернення одержаного кредиту та сплату нарахованих відсотків до «.....»..... року.

5. ПОЗИЧАЛЬНИК МАЄ ПРАВО

5.1. Порушувати перед Спілкою питання про перенесення строків платежу у разі виникнення тимчасових фінансових або інших ускладнень з незалежних від нього причин.

5.2. Достроково погашати кредит і сплачувати відсотки за кредит шляхом перерахування коштів з

особистого вкладу, депозитного, розрахункового рахунку, переказами через пошту або готівкою.

5.3. Достроково розірвати договір, повністю повернувши одержаний кредит, включаючи відсотки за користування кредитом, повідомивши про це Спілку не пізніше за 7 днів.

6. УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТУ

6.1. Кредит, наданий Спілко
забезпечується.....
.....
.....
.....

7. ОСОБЛИВІ УМОВИ

7.1. У випадку відсутності коштів у Позичальника відшкодування боргів Спілці здійснюється у встановленому чинним законодавством порядку.

7.2. У випадку зміни кредитної політики згідно з рішенням Верховної Ради України, Національного банку України, а також Спілкою в договір за погодженням з Позичальником вносяться в десятиденний строк відповідні зміни з моменту

введення нових положень. При розбіжностях сторін Спілка пред'являє кредит до стягнення. У випадку відсутності коштів кредит виноситься на рахунок прострочених позичок з нарахуванням відсотків і пені відповідно до п.3.5.

7.3. Плата за кредит підлягає коригуванню при зміні кон'юктури на ринку кредитних ресурсів.

7.4. Спірні питання за цим договором розглядаються згідно з чинним законодавством.

7.5. Зміни в договорі оформляються додатковою угодою сторін і є невід'ємною частиною угоди.

7.6. Строк дії цього договору встановлюється з дня надання кредиту і до повного погашення кредиту та відсотків за ним.

7.7. Осбліві умови

.....
.....
.....
.....

**8. ЮРИДИЧНА АДРЕСА ТА РЕКВІЗИТИ
СТОРИН**

КРЕДИТНА СПІЛКА « _____ »:

(адреса, реквізити);

м.п. / голова правління/

ПОЗИЧАЛЬНИК:

.....

.....

Паспорт серії №

Виданий.....

.....

.....

Ідентифікаційний номер фізичної особи

.....

ПІДПИСИ:

ГОЛОВА ПРАВЛІННЯ

КРЕДИТНОЇ

ПОЗИЧАЛЬНИК

СПІЛКИ

.....
.....
.....
«.....» 200__р.
.....

ГОЛОВНИЙ БУХГАЛТЕР

.....
КС «_____»
.....

«.....».....200__р.

Додаток Г
Кредитному комітету
Кредитної Спілки “ _____ ”
Члена спілки
.....

ПОРУЧИТЕЛЬСТВО

Я виступаю поручителем члена Кредитної Спілки
“ _____ ”

.....

.....який по кредитному договору
№..... Від “ ”200..р. одержав від
КС кредит в сумі

.....

.....грн. строком на
.....(місяців). З змістом
вказаному в договорі про надання кредиту
ознайомлений(на).

У випадку невиконання позичальником умов
Кредитної угоди, зобов’язуюсь сплатити позичку та
виконати інші зобов’язання позичальника. Для цього,
дозволяю Кредитній Спілці, в якій на особистому

рахунку маюгрн., погасити за рахунок моїх коштів зобов'язання позичальника у 3-х денний строк після закінчення терміну позики.

Крім цього, беру на себе зобов'язання не вимагати від Кредитної спілки повернення своїх внесків та вкладів в межах суми позички та відсотків по ній, яку одержав до її повного погашення.

Паспорт: Серія.....№.....

Виданий.....

.....

.....

Адреса проживання.....

.....

.....

“.....”.....200..р.

Підпис.....

Додаток Д

ДОГОВІР ГАРАНТІЇ №

М.Тернопіль

“.....”200...р.

Кредитна спілка “.....” далі “КРЕДИТОР”,
в особі Голови Правління, який
діє на підставі Статуту та Положень з одного боку та
.....
.....
...який діє на підставі
.....
.....надалі “ГАРАНТ”, в особі
.....
..... і
.....
.....який діє на підставі паспорта №
..... виданий
..... надалі
“БОРЖНИК” уклали цей договір про наступне:

1. Терміни, що застосовуються в договорі

1.1. «БОРЖНИК» - фізична особа, яка має перед «КРЕДИТОРОМ» зобов'язання майнового характеру і в інтересах якої видається гарантія.

1.2. «КРЕДИТОР» – КС “ -----”, яка уклала з боржником кредитний договір, в забезпечення якого укладається цей договір.

1.3. «ГАРАНТ» – юридична / фізична особа, яка виступає гарантом виконання «БОРЖНИКОМ» зобов'язань по кредитному договору і у випадку їх невиконання, зобов'язується сплатити заборгованість в межах суми, передбаченої цим договором.

2. Предмет договору

2.1. «ГАРАНТ» відповідно до умов цього договору, у випадку невиконання «БОРЖНИКОМ» зобов'язань по кредитному договору № ... від “...” 200 ... р. з «КРЕДИТОРОМ» на суму

.....грн.,

зобов'язується сплатити борг «БОРЖНИКА»
«КРЕДИТОРУ» в розмірі суми, вказаної в п. 2.2.
даного договору.

2.2. «ГАРАНТ» підтверджує готовність нести
відповідальність по зобов'язаннях «БОРЖНИКА»
здійсненням наступних заходів:

а) передачею в заставу КС «Калина»
майна, що належить «ГАРАНТУ»
вартістю:.....грн. Договір
застави заставленого майна є невідомою
частиною даного договору.

б) шляхом СТЯГНЕННЯ з р/р «ГАРАНТА»
суми:.....

..... на користь
«КРЕДИТОРА» в рахунок забезпечення
зобов'язань по кредитному договору №
..... від «.....».....200...р..

в) інші умови забезпечення по кредитному
договору №..... від
«.....».....200...р.:

3. Порядок пред'явлення претензій по гарантії

3.1. У випадку невиконання зобов'язань "БОРЖНИКОМ" в зазначений у кредитному договорі строк, "КРЕДИТОР" зобов'язаний звернутися з письмовим повідомленням на адресу "ГАРАНТА".

3.2. В повідомленні вказується:

- номер і дата гарантійного договору;
- фактичні дані про невиконання "БОРЖНИКОМ" своїх зобов'язань;
- пеерелік документів, що підтверджують невиконання "БОРЖНИКОМ" своїх зобов'язань (виписка з особистого рахунку та інші документи).

3.3. "ГАРАНТ" на протязі 10 днів з дня отримання повідомлення переводить на розрахунковий рахунок "КРЕДИТОРА" суму боргу (в разі блокування суми на рахунку "КРЕДИТОРА" вона списається в погашення заборгованості).

3.4. У випадку не переведення "ГАРАНТОМ" суми гарантії на розрахунковий рахунок "КРЕДИТОРА" на

протязі вказаного у п.3.3. цього договору строку, “КРЕДИТОР” має право звернути стягнення на заставлене майно.

4. Відповідальність сторін

4.1. За невиконання або неналежне виконання своїх обов’язків по цьому договору, винна сторона виходячи з пункту 2.2. відшкодовує потерпілій стороні завдані їй збитки та виплачує неустойку в розмірі 0,5% від суми договору.

4.2. За несплату суми поруки, зазначеної у пункті 2.2. цього договору, “ГАРАНТ” сплачує на користь “КРЕДИТОРА” пеню в розмірі 0,2% від суми гарантії за кожен день прострочки.

4.3. У випадку сплати “ГАРАНТОМ” “КРЕДИТОРУ” суми гарантії по цьому договору, він має право вимагати від “БОРЖНИКА” відшкодування понесених витрат, шляхом перерахування (по заяві клієнта) 50% заробітної плати на рахунок “ГАРАНТА”.

5. Інше

5.1. Цей договір укладений у трьох примірниках (по одному примірнику кожній стороні).

5.2. Всі зміни та доповнення по цьому договору приймаються по взаємній згоді сторін і укладаються в прості письмовій формі.

5.3. Суперечності, які можуть виникнути між сторонами, вирішуються шляхом проведення переговорів, а у випадку недосягнення згоди – вирішуються арбітражним судом.

5.4. Перед підписанням цього договору “ГАРАНТ” представляє “КРЕДИТОРУ” копії свідотства про реєстрацію, яка стає додатком до цього договору.

5.5. Строк дії даного договору – з моменту підписання до повного виконання зобов’язань по кредитному договору №..... від “.....”200 .. р. в забезпечення якого видана гарантія.

6. Юридичні адреси:

“КРЕДИТОР”: Кредитна спілка “ _____ ”
(реквізити)

“ГАРАНТ”:

.....
.....
.....
.....

“БОРЖНИК”:

.....
..... паспорт..... №.....
... виданий.....
.....

“КРЕДИТОР”	“ГАРАНТ”
“БОРЖНИК”	
Голова правління
.....	
КС“ _____ ”
.....

Додаток Е
Додаток №
До кредитного договору №.....
від «.....».....р.

ДОГОВІР ЗАСТАВИ

м. Тернопіль «.....»
..... 200.....р.

Кредитна спілка «_____», яка знаходиться в (адреса), в
особі Голови Правління _____,
діючого на підставі Статуту та Положень надалі
Заставодержатель, з одного боку та
....., що проживає за адресою
..... Паспорт серія №
..... Виданий
.....
....., надалі Заставадавець, уклали цей договір
про наступне:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ:

1.1. На підставі кредитного договору №... від «...».....200 р. Заставодержатель надає Заставодавцю кредит у сумі (.....) грн., які останній зобов'язується повернути у визначені у кредитному договорі №строки.

1.2. Для забезпечення своєчасного виконання зобов'язань Заставодавця по Кредитному договору №.....від «...».....200...р. Заставодавець передає Заставодержателю у заставу належне йому на праві власності майно на суму.....(.....) гривень вказане в акті прийому-передачі та оцінки майна, що передається у заставу, який є Додатком до даного Договору. Заставлене майно залишене на збереженні у Заставодавця за адресою, що вказана у Акті прийому-передачі та оцінки майна, яке передається у заставу.

1.3. Право застави за цим договором виникає з

моменту його нотаріального посвідчення.

1.4. Заставаодавець заявляє, що заставлене майно ніде більше не заставлене, вільне від боргів, під заборону та арештом не перебуває, нікому не уступлене. У випадку недостовірності повідомленого, Заставаодавець повинен замінити предмет застави та сплатити штраф у розмірі 2 відсотків від вартості заставленого майна.

2. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН.

2.1. Заставодержатель має право:

-у випадку несвоєчасного виконання Заставаодавцем зобов'язань по Кредитному договору №..... від «...» 199....р, забезпеченого заставою, звернути стягнення на заставлене майно, достроково розірвавши вищевказаний кредитний договір;

-перевіряти документально і фактично наявність і розмір заставленого майна;

-незалежно від настання терміну виконання забезпеченого заставою зобов'язання вимагати в

- судовому порядку переводу на себе права на заставлене майно, якщо Заставодавець порушив свої обов'язки по цьому Договору;
- вступати у справу як третя особа в судовому спорі, в якому розглядається позов про заставлене майно;
 - при настанні страхового випадку переважне право задоволення своїх вимог із суми стахового відшкодування;
 - в разі порушення Заставодавцем обов'язків, передбачених цим Договором, самостійно вживати всіх заходів, необхідних для захисту заставленого майна проти порушень з боку третіх осіб;
 - у випадку, коли суми, вирученої від продажу предмету застави, недостатньо для повного задоволення вимог Заставодержателя, він має право одержати суму, якої не вистачає, з іншого майна Заставодавця в порядку черговості, передбаченої законодавством України .

2.2. Заставодавець має право:

- володіти та користуватися заставленим майном відповідно до його призначення;
- реалізувати за письмовою згодою Заставодержателя

заставлене майно з переведенням на набувача суми позики, забезпеченої заставою;
-достроково виконати зобов'язання по Кредитному договору №.....

2.3. Заставадавець зобов'язаний:

- вжити заходів, необхідних для збереження предмета Застави, включаючи проведення капітального та поточних ремонтів;
- на період дії даного договору страхувати за свій рахунок предмет Застави на користь Заставодержателя;
- на період дії договору застави не вчиняти дій, пов'язаних із зміною власника заставленого майна;
- вживати заходів, необхідних для захисту заставленого майна від посягань з боку третіх осіб;
- не виконувати дій, що тягнуть припинення заставленого майна чи зменшення його вартості;
- у випадку загибелі заставленого майна у п'ятиденний термін зі згоди Заставодержателя надати інше ліквідне майно тієї ж або більшої вартості, реалізувати страхове свідоцтво на користь Заставодержателя. В разі відмови по будь-яких

причинах у виплаті страхівки, чи виплати не в повній сумі, надати в заставу аналогічне за вартістю майно. У випадку відсутності іншого майна або за відмови Заставодержателя на заміну майна у зв'язку з його меншою ліквідністю, незалежно від настання терміну, повернути кредит і відсотки в повному обсязі на протязі 7(семи) днів з дня отримання відповідної вимоги Заставодержателя.

- на час дії договору повідомляти Заставодержателя про всі зміни щодо заставленого майна;
- надавати Заставодержателю відомості про зміни, що сталися в заставленому майні, про його порушення з боку третіх осіб та про домагання третіх осіб на це майно.
- не здійснювати реалізацію заставленого майна без письмової згоди Заставодержателя.

2.4. Право звернення стягнення на заставлене майно за цим договором виникає з моменту настання права вимоги Заставодержателя по Кредитному договору. Ризик за випадкову загибель заставленого майна несе власник заставленого майна.

2.5. У випадку невиконання Заставадавцем

зобов'язань по Кредитному договору №.....від «...».....200...р. Заставодержатель звертає стягнення на заставлене майно шляхом звернення до нотаріальної контори і на підставі виконавчого напису залишає заставлене майно за собою у власність або продає його.

Продаж заставленого майна може бути проведений Заставодержателем, при цьому Заставадавець не заперечує, якщо вартість продажу майна буде нижчою ніж та, що вказана в акті оцінки.

3. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ.

3.1. Даний договір вступає в силу з моменту його нотаріального посвідчення і діє до моменту погашення вищевказаного кредиту.

3.2. Дострокове розірвання договору можливе тільки з ініціативи Заставодержателя у випадку невиконання Заставадавцем умов даного та кредитного договорів.

3.3. Застава припиняється у випадках, передбачених ст.ст. 28 і 29 Закону України "Про заставу". Договір застави зберігає силу, якщо за однією з підстав,

вказаних в Законі, заставлене майно переходить у власність третій особі.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН.

4.1. У випадку невиконання сторонами умов даного договору, настає відповідальність, передбачена діючим законодавством України. Відносини, не передбачені цим договором, регулюються Законом України "Про заставу" та іншими актами законодавства України.

4.2. Суперечності, розбіжності або претензії, які виникають з цього договору, вирішуються у відповідності з чинним законодавством.

5. ІНШІ УМОВИ ДОГОВОРУ.

5.1. Витрати по укладенню цього договору сплачує Заставадавець.

5.2. Зміст ст.ст.20, 28 та 29 Закону України "Про заставу" сторонам роз'яснено.

5.3. Заставодержатель просить приватного нотаріуса в порядку статті 32 Закону України про "Заставу" накласти заборону на відчуження предмету застави.

5.4. Договір складено в трьох примірниках, які мають однакову юридичну силу, по одному для кожної з Сторін і нотаріусу.

ЗАСТАВОДЕРЖАТЕЛЬ:

ЗАСТАВОДАВЕЦЬ

«.....» 199... року цей договір застави посвідчений мною,

.....
приватним нотаріусом Тернопільського міського та районного нотаріальних округів. Договір підписано представниками сторін в моїй присутності. Особу їх встановлено, дієздатність, повноваження, а також правоздатність КС «_____» та

.....
перевірено.

Зареєстровано в реєстрі за N.....

Нотаріус

ЛІТЕРАТУРА.

1. Васюта І. Західноукраїнська кооперація: досвід господарської діяльності (1883 – 1939р.р.) //Економіка України – 1994.№ 3.
2. Голуб Г. З історії кооперативного руху на західноукраїнських землях у 20 –30 р. ХХст.// Історія народного господарства та економічної думки на Україні. 1994р.
3. Богомолов С. М. Процент за кредит.//Москва. Финанси и статистика. 1990.
4. "Вісті" //Тижневик Центральної спілки споживчих товариств України.
5. Все про документообіг в КС.//Видання Національної асоціації кредитних спілок України. Київ: 1996 р.
6. Гончаренко В. Фінанси кредитних спілок України: положення і процедури

(Канадська Програма розвитку
кредитних спілок в Україні). К: 1996.

7. Галицькі контракти 1995 р. №48
8. Бізнес №25 1999р
9. Бізнес №34 1999р.
10. Деньги и кредит №12 1999р